UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

9 päivänä kesäkuuta 2011 *

Asiassa C-361/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Conseil d'État (Belgia) on esittänyt 9.7.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.7.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Intercommunale Intermosane SCRL ja

Fédération de l'industrie et du gaz

vastaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. Šváby sekä tuomarit R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) ja G. Arestis,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: E. Sharpston,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Intercommunale Intermosane SCRL, edustajanaan avocat J. Bourtembourg,

– Belgian hallitus, asiamiehinään J.-C. Halleux ja T. Materne,

– Itävallan tasavalta, asiamiehenään C. Pesendorfer,

– Euroopan komissio, asiamiehinään M. Patakia ja G. Zavvos,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY (EYVL L 204, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY (EYVL L 217, s. 18; jäljempänä direktiivi 98/34), 1 ja 8 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajina ovat Intercommunale Intermosane SCRL ja voittoa tavoittelematon yhdistys Fédération de l'industrie et du gaz ja vastaajana Belgian valtio ja joka koskee työpaikoilla olevien tiettyjen vanhojen sähkölaitteistojen turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista annettua säännöstöä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

3 Direktiivin 98/34 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’tuotteella’ teollisesti valmistettua tuotetta ja maataloustuotetta, mukaan lukien kalastustuotteet;

– –

3) ’teknisellä eritelmällä’ asiakirjaan sisältyvää eritelmää tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt;

– –

4) ’muulla vaatimuksella’ vaatimusta, joka ei ole tekninen eritelmä ja joka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan tai ympäristön suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä,

kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen, taikka sen kaupan pitämiseen;

– –

11) 'teknisellä määräyksellä' teknistä eritelmää tai muuta vaatimusta taikka palveluja koskevaa määräystä, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä, palvelujen tarjoamista, palvelujen tarjoajien sijoittautumista tai käyttöä jäsenvaltiossa tai suuressa osassa sen aluetta sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista.

– –

– –

Tätä direktiiviä ei sovelleta sellaisiin toimenpiteisiin, jotka jäsenvaltiot arvioivat tarpeellisiksi osana perustamissopimusta henkilöiden ja erityisesti työntekijöiden suojelun varmistamiseksi tuotteita käytettäessä edellyttäen, että nämä toimenpiteet eivät vaikuta tuotteisiin."

4 Direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta kuuluu seuraavasti:

"Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin

käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa."

Kansallinen säännöstö

5 Työpaikoilla olevien tiettyjen vanhojen sähkölaitteistojen turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista 2.6.2008 tehdyn kuninkaan päätöksen (arrêté royal du 2 juin 2008 concernant les prescriptions minimales de sécurité de certaines anciennes installations électriques sur lieux de travail; Moniteur belge 19.6.2008, s. 31631; jäljempänä kuninkaan asetus) 8–13 §:ssä säädetään seuraavaa:

"8 §

Sähkölaitteisto on valmistettava siten, että työntekijöitä suojellaan suoran ja epäsuoran kontaktin aiheuttamilta riskeiltä ja puutteellisen eristyksen, käyttötoimenpiteiden sekä ilmakehän vaikutuksien aiheuttamien ylijännitteiden vaikutuksilta, palovammoilta ja muilta terveysriskeiltä sekä muilta kuin sähköön liittyviltä riskeiltä, jotka aiheutuvat sähkön käytöstä.

Jos edellä mainittuja riskejä ei ole mahdollista poistaa suunnittelutoimenpiteillä tai kollektiivisilla suojelutoimenpiteillä, pääsy näihin laitteistoihin on varattava yksinomaan työntekijöille, joilla on [sähkölaitteistoista annetun yleisasetuksen] 47 §:ssä säädettyjen koodien BA4 tai BA5 mukainen pätevyys.

9 §

Sähkölaitteisto on valmistettava siten, että

1) vältetään valokaaret ja vaaralliset pintalämpötilat

2) vältetään ylikuumentuminen, tulipalot ja räjähdykset.

10 §

1 momentti. Jokainen virtapiiri on suojattava vähintään yhdellä suojalaitteella, joka katkaisee ylikuormitusvirran ennen kuin eristykselle, liitännöille, johtimille tai ympäristölle vahingollinen lämpenemä ilmenee.

Jokainen virtapiiri on suojattava suojalaitteella, joka katkaisee oikosulkuvirran ennen kuin vaarallisia seurauksia ilmenee.

2 momentti. Edellä 1 momentin säännöksistä poiketen tiettyjä virtapiirejä ei ole välttämätöntä suojata ylivirralta, mikäli [sähkölaitteistoista annetun yleisasetuksen] 119, 123 ja 126 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ja yksityiskohtaisia soveltamissääntöjä noudatetaan.

11 §

1 momentti. Jännitteettömiä töitä varten sähkölaitteiston tai yksittäisten virtapiirien jännitteestä erottaminen on voitava tehdä varmalla ja luotettavalla tavalla.

2 momentti. Toiminnallinen komento on tehtävä varmalla ja luotettavalla tavalla.

3 momentti. Jännitteen alenema tai häviäminen ja sen uudelleen ilmestyminen ei saa vaarantaa työntekijöiden turvallisuutta.

12 §

Sähkölaitteiston on muodostuttava sähkölaitteista, jotka on valmistettu siten, etteivät ne oikein asennettuina ja huollettuina ja käyttötarkoituksensa mukaisesti käytettyinä aiheuta vaaraa ihmisille.

Tarvittaessa sähkölaitteiden on oltava niiden asetusten säännösten mukaiset, joilla alalla sovellettavat yhteisön direktiivit pannaan täytäntöön.

13 §

Käytettyjen sähkölaitteiden on oltava joko rakenteeltaan tai lisäsuojan antamin turvin sellaisia, että ne soveltuvat olemassa oleviin tai kohtuudella ennakoitavissa oleviin ulkoisiin vaikutuksiin ja käyttöolosuhteisiin."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Pääasian kantajat ovat ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa 18.8.2008 nostamallaan kanteella vaatineet kuninkaan päätöksen kumoamista.

7 Pääasian kantajat väittävät kanteensa tueksi erityisesti, että direktiiviä 98/34 on rikottu, koska kuninkaan päätös sisältää teknisiä määräyksiä, joita koskeva ehdotus olisi tämän direktiivin 8 artiklan mukaisesti pitänyt toimittaa komissiolle.

8 Tässä yhteydessä Conseil d'État on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Ovatko [kuninkaan päätöksen] 8–13 §:n kaltaiset kansalliset oikeussäännöt, joissa säädetään sähkölaitteistojen ja sähkölaitteiden valmistusta ja niihin työntekijöiden suojaamiseksi liitetyistä suojalaitteista koskevista vaatimuksista, [direktiivin 98/34] 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettuja teknisiä määräyksiä, joita koskevat

ehdotukset on annettava tiedoksi kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla?

2) Ovatko [kuninkaan päätöksen] 8–13 §:n kaltaiset kansalliset oikeussäännöt direktiivin [98/34] 1 artiklan loppuosassa tarkoitettuja toimenpiteitä, jotka jäsenvaltiot arvioivat tarpeellisiksi henkilöiden ja erityisesti työntekijöiden suojelun varmistamiseksi tuotteita käytettäessä ja jotka eivät vaikuta tuotteisiin?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

9 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähtökohtaisesti, onko direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohtaa tulkittava niin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset kansalliset säännökset ovat tässä säännöksessä tarkoitettuja teknisiä määräyksiä, joita koskevat ehdotukset on toimitettava komissiolle tämän direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

10 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että direktiivillä 98/34 pyritään ennakkovalvonnan avulla suojaamaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta, joka on yksi Euroopan unionin perusperiaatteista, ja että tällainen valvonta on hyödyllinen siltä osin kuin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat tekniset määräykset voisivat aiheuttaa rajoituksia jäsenvaltioiden väliselle tavaroiden kaupalle, ja tällaiset rajoitukset

voidaan hyväksyä vain, jos ne ovat tarpeellisia sellaisten pakottavien vaatimusten täyttämiseksi, joilla pyritään yleistä etua koskevaan päämäärään (ks. asia C-194/94, CIA Security International, tuomio 30.4.1996, Kok., s. I-2201, 40 ja 48 kohta ja asia C-303/04, Lidl Italia, tuomio 8.9.2005, Kok., s. I-7865, 22 kohta).

11 Tässä yhteydessä on muistutettava, että oikeuskäytännön mukaan direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdasta seuraa, että ”teknisen määräyksen” käsite jakautuu kolmeen luokkaan eli sillä tarkoitetaan ensinnäkin tämän direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua ”teknistä eritelmää”, toiseksi mainitun direktiivin 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettua ”muuta vaatimusta” ja kolmanneksi tämän saman direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettua tuotteen valmistusta, tuontia, kaupan pitämistä tai käyttöä koskevaa kieltoa (ks. asia C-267/03, Lindberg, tuomio 21.4.2005, Kok., s. I-3247, 54 kohta ja asia C-20/05, Schwibbert, tuomio 8.11.2007, Kok., s. I-9447, 34 kohta).

12 Jos pääasiassa kyseessä olevat sähkölaitteistot voidaan luokitella direktiivin 98/34 1 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetuiksi ”tuotteiksi”, on tutkittava, kuuluvatko pääasiassa kyseessä olevat kansalliset säännökset johonkin näistä kolmesta luokasta.

13 Tästä riittää ensinnäkin aluksi todeta, että nämä säännökset eivät kuulu direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettuun teknisten määräysten kolmanteen luokkaan, koska ne eivät sisällä tässä säännöksessä tarkoitettua tuotteen valmistusta, tuontia, kaupan pitämistä tai käyttöä koskevaa kieltoa.

14 Toiseksi on tarkistettava, kuuluvatko pääasiassa kyseessä olevat kansalliset säännökset direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettuun teknisten määräysten ensimmäiseen luokkaan eli käsitteeseen ”tekniset eritelmät”.

15 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että tämä käsite, joka määritellään mainitun 1 artiklan 3 alakohdassa, edellyttää, että kansallisella toimenpiteellä viitataan välttämättä tuotteeseen tai sen pakkaukseen sellaisenaan ja vahvistetaan näin ollen yksi tuotteelta vaadittava ominaisuus (ks. em. asia Schwibbert, tuomion 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

16 Pääasiassa kyseessä olevien kansallisten säännösten osalta on todettava, että näissä säännöksissä säädetyillä, tiettyjä sähkölaitteistoja koskevilla vähimmäisvaatimuksilla on tarkoitus varmistaa näiden laitteistojen turvallisuus niitä käyttävien työntekijöiden suojelemiseksi.

17 Näin ollen on todettava, että nämä vähimmäisvaatimukset sisältävät turvallisuutta ja suojelua koskevia yleisiä vaatimuksia ja tavoitteita ja että niissä ei välttämättä viitata kyseessä olevaan tuotteeseen tai sen pakkaukseen sellaisenaan eikä niissä näin ollen vahvisteta tämän tuotteen ominaisuuksia.

18 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevat kansalliset säännökset eivät sisällä direktiivissä 98/34 tarkoitettuja teknisiä eritelmiä.

19 Kolmanneksi on tarkistettava, kuuluvatko nämä säännökset direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettuun teknisen määräyksen toiseen luokkaan eli ”muihin vaatimuksiin”.

20 Jotta mainituilla säännöksillä säädetyt vähimmäisvaatimukset voitaisiin luokitella direktiivin 98/34 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitetuiksi muiksi vaatimuksiksi, niiden on oikeuskäytännön mukaan oltava ”edellytyksiä”, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevan tuotteen koostumukseen, luonteeseen tai sen kaupan pitämiseen (ks. vastaavasti em. asia Lindberg, tuomion 72 kohta).

21 Kun otetaan huomioon mainittujen vaatimusten yleinen luonne, ne eivät kuitenkaan voi olla tällaisia edellytyksiä eikä niitä näin ollen voida luokitella mainitun 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitetuiksi muiksi vaatimuksiksi.

22 Edellä todetun perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 98/34 1 artiklan 11 alakohtaa on tulkittava niin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset kansalliset säännökset eivät ole tässä säännöksessä tarkoitettuja teknisiä määräyksiä, joita koskevat ehdotukset on toimitettava komissiolle tämän direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

Toinen kysymys

23 Ensimmäiseen kysymykseen annetun vastauksen perusteella toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

24 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimille, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY, 1 artiklan 11 alakohtaa on tulkittava niin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset kansalliset säännökset eivät ole tässä säännöksessä tarkoitettuja teknisiä määräyksiä, joita koskevat ehdotukset on toimitettava komissiolle tämän direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

Allekirjoitukset